

ERKENNING!

Just Havelaar, die daarom geenszins onder der marxisten behoeft te worden gerekend, schreef eens in een beschouwing over Kunst: **Woorden zijn listen.**

Daar is veel van waar en vooral tegenwoordig ervaren wij dat vaak. Wat wordt er door de burgerlijken niet gesold met het woord „vrijheid” en met „socialisme”. In deze gevallen zijn deze woorden zelfs bewuste en onwaarsachtige listen. Maar ook, woorden zijn vaak listen om onbewust onklare dingen af te doen. Zo is ’t ook met het woord „erkenning”. Als wij spreken over de „erkende vakcentrales” dan weten wij allen, welke daarmee worden bedoeld en wij willen van die erkende vakcentrales als zodanig niets weten.

Zijn wij dus tegen iedere erkenning? Zijn wij, Spartacisten, daar zo zeer tegen, dat wij iedere erkenning en dus ieder overleg, ieder tijdelijk compromis verkregen tussen het werknemersdom en de staat enerzijds en de arbeidersklasse anderzijds, afwijzen? Hebben wij overgenomen het „niets is ons te dol” en het „staak maar raak”?

Wij zullen in dit artikel niet het probleem vakorganisatie of bedrijfseenheid van het personeel op de voorgrond brengen, maar ons strikt tot het onderwerp bepalen. Wat betekent eigenlijk „erkende vakcentrale”? Het betekent dat zij, vroeger stichtingsorganisatie zijnde van de arbeidende klasse, alle strijdbaarheid heeft verloren en in plaats daarvan als uitgangspunt te nemen, de onverzoonlijke klassenstrijd, mede als historische noodzakelijkheid om van kapitalisme tot socialisme te komen, de klassenharmonie wil bevorderen. De leidende figuren dezer vakcentrales zijn ambtenaren geworden in het apparaat der bourgeoisie, het apparaat, dat thans de wederopbouw van het kapitalisme, een geordend, geleid, totalitair, kapitalisme heeft aangevangen. Zij willen en hebben het in de stichtingsakte van de Stichting van den Arbeid uitdrukkelijk vastgelegd, de sociale vrede bevorderen. Daarmede hebben zij het socialisme en de arbeidersklasse verloochend. Op grond daarvan zijn zij „erkende vakcentrales”. Mede en vooral op grond daarvan staan wij onverzoonlijk tegenover deze instituten.

De staking te Rotterdam brak spontaan uit. Het was in de ogen van de scheepvaartbaronnen een brutale daad van de arbeidsslaven te verklaren, dat zij niet bereid waren onder de gegeven verhoudingen en arbeidsvoorwaarden nog langer te arbeiden.

De arbeidersvertegenwoordigers, die zich voor het overbrengen van de eisen van de stakers aan de voet van de trap bevonden, werd door „hun meester” iedere bespreking bij voorbaat geweigerd met de trots wijzende vinger en het enkele woord: „ik gelast jullie onmiddellijk aan de arbeid te gaan”. De klasse vond geen erkenning.

Ondertussen werden in de conferentiekamer de onderhandelingen gevoerd over de vraag: hoe het conflict moest worden beëindigd. Die onderhandelingen werden gevoerd met de organisaties die geen ledenkaartkassen en gebouwen vertegenwoordigden, de „erkende organisaties”. Maar reeds de volgende dag boekten de arbeiders met hun zelfstandig optreden hun eerste en belangrijke overwinning, n.l. de erkenning.

De erkenning van hun macht, hun klasse-macht, hun arbeiderseenheden in de strijd gebaseerd op het zelf doen en zelf beslissen. Er werd met hen onderhandeld.

Twee soorten van erkenning. De eerste vorm moeten de arbeiders met zich afwijzen. De tweede vorm, die laatste vorm van erkenning, is een volledige overwinning zal worden, ook wanneer de strijdende arbeiders in bepaalde minder situaties een compromis moeten afdwingen, dan deden zij als strijders hun best. Wanneer zij die weg gaan, dan is het woord „erkenning” een begrip waardig andere inhoud. Dan zal een zittende klasse de erkenning aan de arbeidersorganisaties verenigde moeten geven, dat zij zelf de arbeidersloren heeft en de arbeidersklasse de winnares uit de grote internationale werkworreling is gekomen en het kapitalisme vervangen wordt door het socialisme.

WEG met het Annexionisme!

De koorts stijgt. Zachtjes aan waren in de laatste jaren van de Duitse bezetting in de Nederlandse illegale pers bescheiden stemmen over annexatie van Duits grondgebied vernomen. Toen Minister Van Kleffens destijds nog te Londen, bij de grote geallieerde mogendheden verklaarde, dat hij namens „het Nederlandse volk” een aanspraak op Duits gebied meende te moeten openhouden, werden de klanken „guldiger”. Nu na de Duitse nederlaag verschijnen annexatie-reclamebiljetten aan de muren, wordt in kranten en tijdschriften met allerlei motieven het lezend publiek gaar gestoomd voor een gerechtvaardigde annexatie, is een propaganda-comité met haar arbeid begonnen en heeft minister Schermerhorn in zijn eerste redevoering de annexatie praktisch tot een politiek vraagstuk gemaakt. „Wij zijn bestolen en geruïneerd door Duitsland en we moeten vergoeding hebben. Wij zijn door een actieve buitenlandse politiek medegarant voor de wereldvrede en dus ... moeten we mee doen aan de verdeling van Duitsland. Bepaalde gebieden, behorende tot het Duitse rijk, zijn als we cultuur-historische maatstaven aanleggen, eer Nederlands naar aard als Duits. Verwonderlijk, zoveel pijlen de heren annexionisten op hun boog hebben!

Annexionisten? Hoe durven we het te zeggen.

Natuurlijk, er zijn lelijke vormen van annexatie. „De lelijkste vorm is annexatie als gevolg van imperialistisch streven, de enkel-maar-zelfgewilde annexatie” zegt Paraat en zij voegt er snel aan toe: „Dat is een verfoeilijk ding en zulk een mentaliteit ligt ons volk zo weinig, dat wij over deze zijde van het vraagstuk weinig behoeven te zeggen.”

Tweemaal weinig, dat is heel weinig en Paraat zegt er dan ook verder niet weinig, maar helemaal niets meer over. Des te meer schrijft de Nederlandse pers over

de herovering, pardon, de bevrijding Nederlands Oost-Indië; pardon, het is in de mond van H.M., ondanks de naam vroeger fel werd bestreden, woordig Indonesië.

Indonesië wingewest? Hoe kan men zeggen. De Coen's, de Colijn's, de Heutzen zijn immers onze grote mannen. Imperialisme? Hoe kan men het zeggen. Een cultuur-missie. Cultuur-missie? Dat hebben we in zettingstijd ook gehoord!

Toch heeft Nederland millarden Indonesië getrokken ten koste van de donesiërs. Toch is er de tactiek van verschoorde aarde toegepast. Stel voor, dat het straks bevrijde land alleen aan Japan, maar ook aan Nederland zijn rekening zou presenteren in de van gerechtvaardigde annexatie van Nederlands grondgebied. Er zou niets ons overblijven.

Annexatie van Duits gebied! De waarheid is, dat een kikkertje gaat opblazen tot een olifant, omdat front gekozen heeft in de imperialistische machtsformaties. De koorts stijgt! Actieve buitenlandse politiek, modern gerust leger, muziek, parades.

Annexatie, zware lasten, aan de lederen groten, Balkan-Europa, nieuwe en nieuwe schulden, nieuwe hervormingen actieve buitenlandse politiek, modern gerust leger, enz. enz.

Imperialistische cirkelgang. Deze oorlogen zijn alle imperialistische oorlogen. De gevolgen, de ellende, lasten zijn voor ons, arbeiders in werkkantoorjassen en soldatenpak, blanke, te, bruine en gele proletariërs.

Maakt front, Nederlandse arbeiders, annexatie, tegen imperialisme!

Voor internationale klassensolidariteit!

Voor de bevrijding van het internationale proletariaat.

Door klassenstrijd naar het Socialisme!

1945

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur: **ERD WOODSTRA** Proletariërs aller landen, verenigt U!
Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Overigens ben ik van mening....

De grootste grote imperialistische macht, Rome, werd gedurende haar lange tijd vaak met ondergang bedreigd. En de laatste werd Rome, het Westelijke Rijk, aan de oevers van den Tiber, in politieke macht gebroken door de in der grote volksverhuizing. Als in het begin der tweede eeuw onze jaartelling, dat in Rome, dat voort te voren in een zeventienjarige strijd het dodelijk gevaar van de ondergang ontstapte was, de politicus en staatsman Cato aan het eind van al zijn redevoeringen, onverschillig over welk onderwerp de woorden sprak: „Overigens ben ik van mening, dat Carthago verwoest worden.”

Africanus, de Romeinse legeraanvoerder, had Carthago niet verwoest. En in grote bezorgheid over de veiligheid van Rome en in diepe vrees, dat de tegenstanders tegenstanders zich zou kunnen allen, predikte altijd weer de noodzaak, de overwonnenen volkomen vernietigen.

Herinnering aan Cato dringt zich in tijd telkens weer aan ons op.

al de houding der overwinnende machten tegenover Duitsland, maar de leidende gedachte der gezamenlijke contra-revolutionaire pers is het, die onweerstaanbaar aan dat: „overigens ben ik van mening...” doet denken. Nu men niet eens zeggen, dat het standpunt der overwinnaars en hun pers een gevolg is van een volkomen vergingswil berust. Om zo eenparig en consequent te kunnen optreden zouden overwinnaars het over alles werkelijk moeten zijn. Hun belangen zouden, minste in de wezenlijkste punten, gericht moeten zijn.

hoon men uit Potsdam gedurende de dagen van de grote conferentie. we meer hoorde dan de menu's der in- en feestelijke maaltijden, evenals feit, dat de Engelse minister van Buitenlandse Zaken, hieraan wegens onpartijdigheid niet regelmatig kon deelnemen, int toch wel iets, zelfs in het tegenwoordige stadium, duidelijk te zijn: De arbeiders enerzijds en de Engelsen en Ame-

rikanen anderszijds stellen zich in menig opzicht de toekomstige regeling der politieke en economische verhoudingen in en tot Duitsland, zeer verschillend voor.

De Russen willen een centraal-geleide, Duitse Staat, waaraan iedere mogelijkheid ontnomen zal zijn, als economische, vooral als industriële grootmacht, op te treden. Daarom, bezetting van Duitsland en uitoefening der bewinds-bevoegdheden door aan de Russen toegewijde politieke organen en partijen, maar ook het vernietigen der industrie van het land door het wegnemen der gehele technische uitrusting en haar overbrenging naar de door Duitsland vernielde industriegebieden, vooral dus naar Rusland.

Het is duidelijk, dat de Amerikanen en Engelsen meer geneigd zijn, de voormalige Duitse Staat op te delen. Met het oog op het feit, dat de Russen met hun plannen vooral steunen, en ook steunen kunnen, op een zo toegewijde hulpstroep als de bureaucratie der kwasi-linkse Volksfront politici, d.w.z. de uit Moskou teruggekeerde hoofdfunctionarissen der Duitse „communistische” partij en haar mantelorganisaties, zien de Britten en Amerikanen zich gedwongen, voor de waarneming van hun belangen andere bondgenoten te zoeken. Het Russisch gezinde Volksfront moet zich van die lagen bedienen, die, evenals de arbeiders der groot-industrie, de intellectuele middenstand, vooral het technische personeel en de kleinere ambten en staatsambtenaren, bij het behoud van een verbonden Rijksgedebied belang hebben of aan wie wijsgemaakt wordt dat ze er belang bij hebben.

Daarentegen verbinden de Amerikanen en Engelsen zich steeds duidelijker met de kringen van het bankkapitaal en die der groot-industriëlen, waarvoor het behoud van het Duitse Rijk altijd slechts een middel tot het doel was, met het beslissende motief: de kapitalistische uitbuiting van hun productiemiddelen, dat wil dus zeggen, de hoogst mogelijke winst-makende afzet der producten aan de koopkrachtigste verbruikers, dat zijn de klassegenoten der bank- en industriemagnaten in Groot Brittannië en de Verenigde Staten, dat

zijn de imperialisten van het Westen, die in hun bombardementen, zoals wij het altijd reeds wisten, maar nu bevestigd vinden, het Duitse industrieapparaat groten-deels ontzien hebben. Zo lezen we, dat de Opelfabrieken, die aan de Amerikaanse General Motors behoren in Rüsselsheim bij Frankfurt aan de Main en de Ford fabrieken in Keulen onbeschadigd of zo goed als onbeschadigd gebleven zijn. Ge-deeltelijk bleven de fabrieken in de zwaarst gebombardeerde industriegebieden voor 70% in tot de arbeid geschikte toestand. Niet slechts die fabrieken, waaraan zoals bekend is, het Britse of Amerikaanse kapitaal aandeel had en die natuurlijk, ondanks dit, op volle kracht voor de Duitse oorlogsindustrie werkten, maar ook de overige Duitse industrie is, volgens alle berichten, veel minder aangevallen, dan gedurende de oorlog aangenomen werd. Met 't oog op dit, voor ons in geen geval nieuwe feit van de verbondenheid van het internationale kapitaal, is het geen verrassing, dat bijv. de Amerikanen raad innemen bij zulk een van ouds bekende grootkapitalist en fascistenhelfer als Hugenberg, die hun met zijn plannen voor het verder werken der Duitse industrie in dienst van het overwinnende kapitaal, tevens de nodige recepten voor de politieke propaganda tegen het communisme levert. Hugenberg is niet voor niets de leidende man van het Ufa-filmconcern geweest, dat broeinest van fascistische filmpropaganda, en van de Scherl-uitgeverij, die o.a. de „Berliner Lokalanzeiger” uitgaf. Wij herinneren ons nog, dat dit blad, een der meest verspreide bladen in Duitsland, door de linkse journalisten „het blad voor de idioten van de Rijkshoofdstad” genoemd werd.

Het verrast ons ook niet, dat de Amerikanen in Beieren en in het door hen bezette gebied van Oostenrijk met de reactionairste kringen samenwerken en dat, volgens verschillende persberichten, vooral in Tirol, de fascistische leidende functionarissen weer in hun bureaux teruggekeerd zijn.

De overwinnende partijen hebben zeer verschillende doelstellingen. Hun „overigens ben ik van mening...” heeft zeer verschillende betekenissen. De Russen willen het behoud van het politieke verband in de vorm van een hun en slechts hun toegewijd Volksfrontregime, waaraan de

ember 1945

Prijs 15 cent

5e Jaargang - No. 39

Int. Instituut
Prijs 45 cent
Amsterdam

5e Jaargang - No. 30

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgiro 303817 ten name van
Mevrouw J. C. J. Menlat Rasps beiden te
Amsterdam

SPARTACUS

BLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Tweeërlei erkenning

IS DE SCHIPPER

en waarheen is de koers?

industriële uitrusting grotendeels ontomen wordt, waarvan de arbeidersmassa's in Duitsland zelf en naar het Oosten geridgerd kunnen worden, waar ze voor de Russische wederopbouw en de militaire-industriële veiligstelling van Rusland en zijn bondgenoten het belangrijkst zijn. De Amerikanen en Engelsen zijn niet in 't minst geïnteresseerd bij het instandhouden van het Duitse Rijk, welks Oostelijk deel onder Russisch commando staat. Zij zijn geïnteresseerd in wat hun veiligheid dient, bij 't behoud van hun kapitaalsbeleggingen. Beide partijen hebben overigens 'n gemeenschappelijk belang: de vermindering van iedere zelfstandige beweging van de Duitse arbeidersklasse, waarvan naar het Oosten en Westen een gevaarlijke invloed kon uitgaan voor de onrustige en in beweging komende arbeidersklasse der overwinnende landen. Overigens zijn zij van mening, dat men de revolutionaire arbeidersbeweging vernietigen moet.

De oorlog is niet beëindigd. Op weinig opvallende plaatsen brengt de pers nog dagelijks de oorlogsberichten uit het Verre Oosten. Miljoenen-legers zijn daar in beweging. Duizenden oorlogsschepen van iedere soort, tienduizenden vliegtuigen, staan in dienst van deze geweldige imperialistische botsing om het bezit der kostbare koloniale gebieden. In Birma en China, op Borneo en de eilanden in de Stille Oceaan, staan soldaten van alle rassen, arbeiders in uniform, in strijd tegen elkander. Dagelijks worden op de miljoenen-steden van Japan duizenden tonnen bommen gegooid, en slingeren de kanonnen der geallieerde oorlogsschepen hun doodbrengende granaten in de dorpen en steden aan de Japansche kust. De voorbereidende slagen om de invasie in Nederlands-Indië en Japan zijn begonnen.

„Bevrijding van het Japans fascisme“, zegt de ene partij. „Onafhankelijkheid van Azië van Europa en Amerika“, zegt de andere partij. En beide menen, dat men de volkeren van Indië en China dienstbaar moet maken aan de kapitaalsbelangen. Japan heeft de bewoners van Nederlands-Indië niet gevraagd, of zij hun Nederlandse opzichters voor Japanse ruilen willen. En het Nederlandse kapitaal doet, alsof de bevolking van Indonesië zich geen ander geluk op aarde kan voorstellen dan een leven in staatspolitieke verbondenheid met de Nederlandse Kroon en onder de controle der Nederlandse olie- en gummitrusts. Geen der partijen mag een derde mogelijkheid plaats inruimen. „Overigens zijn zij beide van mening, dat men iedere tegenstand der mensen zelf vernietigen moet.“

„Men moet vernietigen...“? Kan men ook vernietigen? Men kan de mensen om de tuin leiden. Men kan de mensen bedriegen waar het hun werkelijke belangen betreft. Men kan hun iedere vrije meningsuiting en iedere vrije organisatie verbieden, ten minste een tijd lang. Maar men moet opbouwen, ook het kapitaal moet opbouwen. Het kapitaal moet een productie-apparaat opbouwen, dat winst

afwerpt of minstens de kapitaalsbeleggingen en hun rentabiliteit verzekert. En dat moet het kapitaal doen met hulp van de mensen. En tot dit doel moet het kapitaal de mensen in grote bedrijven verenigen. En het kapitaal moet de mensen in legers organiseren. En het kapitaal moet de mensen bevelen te vernietigen, dat wat ze zelf opgebouwd hebben, zij, of hun klassegenoten. En het kapitaal moet de mensen bevelen. Het kapitaal moet dat doen.

Dezer oogen werd bekend, dat een commandant van Duitse concentratiekampen een volle bekentenis afgelegd heeft van duizendvoudige, voor een deel door hem eigenhandig begane moorden. Hij onderkende lachend zijn bekentenis, waarin hij tot in alle bijzonderheden schildert, hoe hij de mensen vergast of gewurgd of neergeschoten heeft. Bij het lezen van dat bericht zegt men tot zichzelf, dat deze mens waanzinnig moet zijn, dat slechts een ziek brein zoiets kan uitdenken en dat slechts een krankzinnige bij het vertellen van zulke gruwelen ook nog lachen kan. De man staat niet alleen. Duizend anderen hebben hetzelfde gedaan. Zij hebben allen gezegd: „Overigens ben ik van mening, dat men vernietigen moet.“

Vernietigen moet men, als men iets opbouwen wil, dat de beheersing en daarmee de onderdrukking en uitbuiting van anderen moet dienen. Velen worden hierdoor niet afgeschrikt. Ze zeggen tot zichzelf, zoals deze Cato, dat de vernietiging van andere levens, dat de vernietiging van materiële goederen en mensengeluk „zedelijk“ gerechtvaardigd is, als vernielen, verbranden en kapot trappen de eigen veiligheid dienen.

Dit „overigens ben ik van mening...“ is de catechismus der gehele klassengeschiedenis. Het is de laatste „wijsheid“ van iedere onderdrukking. Achter gesloten deuren wordt onderhandeld over het wel en wee van diegenen, die het in werkelijkheid aangaat. Die horen slechts het resultaat.

Ook wij hebben zulk een „laatste wijsheid“. Ook wij menen, dat iets vernietigd moet worden, en we menen daarmee niet alleen de wapens, de moordwerktuigen, waarvan zich de mensen nu bedienen moeten, omdat de heersende klasse meent, dat er voor haar eigen beveiliging vernietigd moet worden. Wij menen, dat men opbouwen moet. En wij weten, dat er geen andere opbouw bestaan kan dan die, die de mensen en slechts hen dient. En wij menen, dat slechts de mensen zelf er over beslissen kunnen wat ze wensen, wat hun geluk brengt en waarvoor ze werken en, als het nodig is, ook vechten willen. Wij menen, dat de mensen dit zelf weten kunnen. Weten kunnen. En voor zover zij het nog niet weten, omdat hun geest gebonden is, omdat ze om de tuin geleid worden en zich om de tuin laten leiden, omdat ze nog geen vrije vormen vormen kunnen, moeten wij hen helpen te leren, geluk van ongeluk te onderscheiden. „Overigens zijn wij van mening, dat men het Kapitalisme vernietigen moet.“

Het is met allerlei woorden zo, dat ze lende betekenis hebben, al naar gelang mensen die het woord gebruiken. Zo geworden met de uitdrukking „erkenning“.

De arbeiders die in grote getale zich in organiseren, is het niet begonnen om oude vak-organisaties nog eens weer een beste, foutenloze vakcentrale te hebben, als dat vroeger heette, hun belangen hartigen. Maar zij willen in plaats daarvan verdeelde krachten samen smeden tot heids-macht, die hen in staat stelt, te strijd te voeren; zij zelf, onder eigen leiding zelf te beslissen, door zelf te bewegen.

Overal zet zich deze beweging door. En houden meer aan voor de oude topleidende vakbonden, ze krijgen „hun“ arbeiders in het gareel en wat ze nog weer bij elkaar praat hadden, loopt hun tussen de vingers. Het groot-ondernemersdom ziet dat, en vindt bovendien in een golf van stakingen er iets nieuws aan de hand is, waar zij mee te houden heeft. Zij moet dat hooghartige: „Niets met jullie te maken soms in één of een paar dagen om in zoek, om toch maar eens te komen praten.“ De arbeiders zien daarin een erkenning, nog maar beginnende machts-ontplooiing is het ook. Kwaadschiks erkent het hiermee het feit, dat de arbeiders een vorm die stem in het kapittel heeft.

Maar het Kapitaal wil schijnbaar verder. Of het zelf op die idee gekomen is, of te kwader naam en faam bekende „erkenning“ het daarop gebracht hebben, is niet toe, maar van de zijde der grootnemers begint men een andere houding nemen. De houding van: „Kom binnen zitten. We zijn bereid jullie te erkennen.“

Te erkennen! Wat bedoelen ze daarmee? Iets geheel anders dan de arbeiders bedoelen. Wij zullen jullie, de besturen, nen, evenals de drie andere centrale besturen, maar dan moet je je ook zo gedragen. De arbeiders met ons in conflict komen, dat je je houden aan de overeenkomsten, die de gezamenlijke besturen hebben. Eerst tussen besturen en werkgevers, beslissing tuel door een regerings-bemiddelaar. En massa der arbeiders daarmee niet account dan moeten jullie je tegen de arbeiders zoals de andere „erkende“ besturen ook deden.“

Daarop komt van kapitaalszijde de „erkenning“ eigenlijk neer!

Dat vloekt natuurlijk geheel met het kapitaal, dat de arbeiders aan hun eenheids-organisatie willen. Die willen een strijd-organisatie, niet een strijdbrekers-organisatie, ze willen strijd-leiding, niet een bliksem-afleider. Ze eenheid van arbeiders en arbeiders-leiding, leiding door arbeiders gekozen en gecontroleerd direct afzetbaar en uitvoerder van wat de arbeiders hen opdragen.

Erkenning moet erkenning zijn van de geëerde arbeidersmacht! Al het andere is bedrog. Hoe zou een macht van de arbeiders zelf, zich tegen hun eigen actie en strijd keren? Zoiets kan alleen, als de leiding identiek is met de arbeiders, maar iets anders dat zich van hen onderscheidt, dat zich hen verbijzonderd heeft, met andere belangen andere verlangens dan de arbeiders.

Wie zich dat nog niet klaar bewust is, moet maar drommels gauw bijleren. Wie dat wil, op de oude manier, moet met zijn hand van de eenheids-organisatie der arbeiders af. Hij kan terecht bij de „van ouds erkende“ besturen.

Erkenning, goed, heren ondernemers, of wij hun naam spreekt of voor hun standpunt komt. Maar dan! Erkenning van de arbeiders die zelf beslissen!

Geen erkenning van de bureaux, om die de arbeiders te gebruiken!

olg)

lijsten hebben in 't algemeen deze mening van wat socialisme is: De die van de arbeid der gehele maatschappij, van de voorziening in de behoeften, kan en moet van bovenaf worden geregeld en geleid, ten van de gehele bevolking. De Staat voor het aangewezen lichaam, is daartoe in staat. Dus is de ar het socialisme: Het indringen et veroveren van die Staat, het van de commandoposten met sche leiders, die stuk voor stuk rijfsleven in staatsbeheer brengen, een groep kapitalisten onteigenen stuk socialisme verwezenlijken.

Ik stamt die hele voorstelling nog eerste tijd van de socialistische beweging. Toen in het zich ontwikkelende sme, de arbeiders zich nog hun rechten en verbeteringen moesten en, toen het algemeen kapitaals-vertegenwoordigd door de Staat, at de ergste uitwassen en misstanden het stelsel werden afgesneden. deidersklasse was nog veel kleiner, grotendeels nog maar pas uit het erkers- en kleinburgerlijke bestaan gen, nog niet in de groote reuzen- en opeengehoopt, waardoor, zoals et bewustzijn van eigen massale kan opkomen. Daardoor was dan mening, dat 'n betere, 'n socialistisch maatschappij, mogelijk was doordat leiders der staatsfuncties in handen , voor de arbeiders haast vanzelf-nd.

leiders der socialistische beweging, lers in de politieke propaganda en economische strijd, konden het eerst oeilijk anders zien. Zij hadden deel e burgerlijke cultuur, voor een goed waren zij uit de burgerlijke klasse portgekomen, als uiterste elementen e burgerlijke revolutie of de burgerpolitieke strijd een plaats gevonden e kop van het in beweging komende ariat. In weten en kunnen staken r uit boven de gewone arbeiders, oven die van de partij en vakging. Zij waren belangrijk en zij en hun belangrijkheid in de praktijk den die vast in een theorie. En hun grijkheid groeide, als hanteerders e organisatie, als bezetters van de erde of te veroveren staatszetsels, als toekomstige machtsdragers die ten der arbeidersklasse het socialisme en verwerkelijken.

voorbeeld van deze zienswijze is het unistisch Manifest van Marx en ls, dat var deze Staatsidee uitgaat. et toen de praktijk van de klassen- , het scherpst in de Commune van s, hun leerde dat het anders was, dat at niet het apparaat dat veroverd en het socialisme te gebruiken, maar het

typische apparaat van een uitbuitende minderheid was, dat vernietigd moest worden, toen wijzigden Marx en Engels hun standpunt en verwierpen hun vroegere zienswijze als niet-revolutionair, als niet-socialistisch.

In het groeiende kapitalisme groeiden ook de tegenstellingen tussen de klassen, en in de steeds scherper klassenstrijd toonde de Staat steeds duidelijker haar klassekarakte. Een deel der socialistische beweging begon zich los te maken van de oude voorstellingen omtrent wat socialisme was en welke weg daarheen voerde, de praktijk van de strijd toonde al duidelijker de weg van het zelfoptreden der arbeiders, die voert naar het zelf macht hebben in hun klasseorganisaties en dan in de maatschappij. Maar de meeste leiders der oude socialistische beweging bleven zich krampachtig klemmen aan hun oude staatsidee en aan hun oude wens wat socialisme moest zijn. Hun vasthouden aan de idee van wat de Staat eens schijnbaar was, hun vasthouden aan hun eigen, alles overheersende belangrijkheid, voor nu en voor de toekomst, bracht en brengt hen in tegenstelling tot de arbeidersklasse zelf. Duur heeft onze klasse haar vertrouwen in de Staats-weg naar dit Staats-socialisme moeten betalen. In alle modern-kapitalistische landen: met machteloosheid, verscherpte uitbuiting, met barbaarse oorlogen, waarin hun „socialistische“ leiders-staatsmannen hen tegen elkaar in de dood hielpen jagen. Dit „socialisme“ zullen we voortaan tussen aanhalings-tekens moeten schrijven.

Grove winsten

Voor de oorlog werden de diverse groenten en fruit door de kwekers en grossiers in Amsterdam aangevoerd en, al naar gelang, middels de veiling of direct uit de hand, aan de kleinhandelaren verkocht. De prijzen werden sterk beïnvloed door „vraag en aanbod“ der goederen. Dit had tot gevolg, dat de prijzen soms zó laag waren, dat de kwekers niet eens de productiekosten van hun goed ontvingen. Een ander maal liepen de prijzen weer op, doch het gevolg van deze „vrije handel“ was, dat de arbeiders in het tuinbouw-bedrijf voor zeer lage lonen moesten werken.

In de oorlog werden door Duitsland enorme partijen groenten en fruit uit ons land gehaald, waardoor de prijzen omhoog vlogen. Daarom werd hier ingegrepen door vaste prijzen voor te schrijven, dus door de vrije handel op te heffen. Dit is echter alleen mogelijk, wanneer zowel de handel als de distributie over één of

Want het „gebruiken“ van de kapitalistische organen bleek zonder uitzondering te betekenen een gebruiken van de „socialistische“ leiders dóór die kapitalistische organen tégen de arbeiders. De „verzoe-ning“ tussen de klassen, die voor dat „gebruiken“ nodig was, bleek te betekenen, dat de arbeiders zich moesten verzoenen met een blijvende en steeds dwingendere geëiste onderwerping. De weg van de bezetting van de Nationale Staat, leidt logisch en praktisch naar het Nationale „socialisme“, staats-socialisme, of, ontdaan van de vals gebruikte rode term, naar het Staats-kapitalisme!

Het „socialisme dóór de Staat“ van deze vier „socialisten“ in de nieuwe regering, en het „kapitalisme door de Staat“ waarheen het nationale Kapitaal thans de koers zet, vloekt dus niet zo, als de woorden zouden doen vermoeden. In deze moderne verhoudingen wordt het zelfs meer en meer identiek. Zó kunnen twee „socialisten“ een regeringsploeg bijeenbrengen, die de centrale beschikkingsmacht in handen van de „nationale staat“ wil leggen, zo kunnen zij „nationale oorlog“ voeren en Indonesië „bevrijden“, het kapitaalbezit „nationaal“ weer opbouwen. Zo kan het aan de staat brengen van bedrijfstakken door de één „nationaliseren“ en door de ander „socialiseren“ genoemd worden, terwijl beiden hetzelfde bedoelen.

Dat alles deed men en doet men. Maar er is nog een taak, die dit nationale kapitaals-socialisme of sociaal-kapitalisme heeft te vervullen en waarvan tot nu toe de uitvoering niet meevalt. Dat is: Het aan en onder de Staat brengen van de arbeidersbeweging.

(Vervolg in het volgend nummer).

enkele centrale punten loopt. Zodoende werd het den kleinhandelaar verboden, direct hun inkopen op de veiling te doen, doch werden de grossiers uitsluitend gerechtigd, alle voorraden tegen de door de prijsbeheersing vastgestelde prijzen op te kopen. Een aanheensluiting van de grossiers sproot daaruit direct voort. Ze richtten samen een combinatie op, die de „Groco“ werd genoemd. De kleinhandelaars konden nu bij de „Groco“ hun goederen inkopen.

Voor de grossiers was dit een buitengewoon voordelig zaakje. Niet de grossiers afzonderlijk waren de inkopers, maar hun combinatie als geheel. Het werkkapitaal van de „Groco“ werd door de grossiers bijeengebracht, waarbij de inleg naar de grootte van hun omzet werd bepaald. Voor iedere f 10.000 omzet moest f 100 ingelegd worden. Zodoende beliep deze inleg vanaf f 100 voor sommige tot f 7500 voor anderen. En de winst die de „Groco“ maakte, werd naar rato verdeeld.

Wat slepen de grossiers nu uit deze zaak? Ten eerste zijn er grossiers uit de combi-

(Vervolg op pag. 5)

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

RONDOM DE INLEVERING

VAN DE F 100-BILJETTEN

Minister Liefthinx heeft Nederland verast met de inlevering van de f 100-biljetten. We waren dergelijke maatregelen al lang te wachten, want iedereen weet wel, dat de geldmiddelen veel te groot zijn naar verhouding tot de aanwezige goederenvoorraden. De minister wees er op, dat een inflatie van het geld onvermijdelijk is, als al dat geld in de circulatie blijft. Overigens is het kwaad op geen stukken na verholpen met de intrekking van deze biljetten, want ze vertegenwoordigen een geldswaarde van 1 3/4 miljard, zodat zeker nog 3 1/2 miljard weggewerkt zou moeten worden. Er mag slechts zoveel geld in de circulatie zijn, als nodig is, om de regelmatige transacties van koop en verkoop te kunnen verrichten. En waar nauwelijks goederen aanwezig zijn, daar houdt ook het kopen op en daar kan met heel weinig geldmiddelen volstaan worden. Daaruit volgt echter tegelijk, dat de inflatie eveneens tegengegaan kan worden door een snelle goederenvermeerdering, die beter in overeenstemming is met de aanwezige hoeveelheid geld.

We geloven niet, dat deze eerste dans op het slappe koord van de financiële politiek voor deze minister een succes is geworden. In de zwarte handel deden de f 100-biljetten tot op de laatste dag van inlevering nog f 50, waaruit blijkt, dat er een groot aantal gegadigden geweest moet zijn. Het zal daarom wel blijken, dat de ingeleverde biljetten door de pechvogels met f 100-biljetten zeker te verantwoorden zullen zijn. Aan „zwart geld“ zal er niet veel binnen komen. Maar met dat al zijn de biljetten uit de circulatie en de geldruimte wordt dus iets minder. Wat één van de bedoelingen was.

Daarbij heeft de inlevering echter schade toegebracht aan de productie. Ze heeft niet bijgedragen tot een goederenvermeerdering, maar juist tot het remmen der bedrijvigheid. Direct duidelijk kwam dit in de Binnenschepvaart tot uiting. Deze tak van bedrijf werd er door ontworpen en kwam zelfs gedeeltelijk tot stilstand. De schippers moeten n.l. vrij veel geld om handen hebben, om hun bedrijf uit te oefenen. Bij de vervrachting, de aankoop van steenkool, het betalen van sleeploon is het altijd Jantje Contantje en toen geen schipper van de langere trajecten meer betalen kon, kwam dit deel van het bedrijf praktisch stop te liggen. Toen het onheil aan de dag kwam, kregen de schippers wel meteen het recht een bepaald deel van hun geld weer op te nemen, maar het onheil was gesticht.

Ook in het gewone bedrijfsleven heeft deze inlevering tot stagnatie gevoerd. Verschillende bedrijven, die nog meer of minder voor de vrije markt werken en hun grondstoffen nog uit de vrije markt kunnen betrekken, zetten de aflevering van

goederen stop, omdat ze bij de onzekerheid van de komende geldmaatregelen liever goederen en grondstoffen in huis hebben, dan geld.

Zo is het dus nog een open vraag, of de nadelen van de inlevering niet groter zullen blijken dan de voordelen. Het is de vraag, of de regering hier niet met haar gat omgoot, wat ze met haar handen trachtte recht te zetten.

Ondertussen is het echter aan te nemen, dat het in werkelijkheid om veel grotere dingen gaat, dan alleen het inkrimpen van de geldcirculatie, om daarmee een verdere voortgang van inflatie-gevolgen te voorkomen. Minister Liefthinx heeft er tevens op gewezen, dat het ook gaat, om de zwarte markt een kaakslag te geven, zodat de lust tot normaal en regelmatig werk weer kan terugkeren. En ook van verschillende andere zijden werd de geldsanering vooral gezien in het licht van de strijd tegen de zwarte handel. „Ons volk moet aan het werk, het gaat om het „er op of er onder“, zegt „De Nieuwe Dag“.

We zijn echter zo vrij, hier een vraagstuk van veel verder ingrijpende betekenis achter te voelen. We zouden deze maatregel van de geldinlevering in groter verband willen zien en wel in verband met de aspiraties van de regering Schermerhorn-Drees. We weten, dat we hier te doen hebben met een ministerie, dat een vergaande staatsinmenging voor het hele maatschappelijke leven op haar program heeft. Het gaat er daarbij niet in de eerste plaats om, het bedrijfsleven aan de staat te brengen, maar wel, om het onder zijn

controle te stellen. Ze streeft naar prijzen en vaste lonen en ze kan dit alleen verwezenlijken, als het bedrijfsleven door staatsorganen wordt gecontroleerd. Vandaar het instellen of inhouden van Rijksskolensburo's, Grondstoffenburo's, Papierburo's enz. enz. regering moet er naar streven, dat het bedrijfsleven kan krijgen buiten om, omdat anders deze bedrijven moeielijk onder controle te krijgen wat betreft de prijzen en de aflevering van product.

In dit licht kunnen we de genomen maatregelen ook zien. Natuurlijk gaat eveneens tegen de zwarte handel. Maar van veel ingrijpendere betekenis is het als strijd tegen de zwart PRODUCTIE. Er zijn op het ogenblik twee prijsniveaux: dat is het peil van gecontroleerde productie, die de goederen stoffen op toewijzingen krijgt, en het peil van de ongecontroleerde sector, waar veel duurdere grondstoffen uit vrije markt betrekt. Deze vrije sector onmogelijk werken voor de door regering vastgestelde prijzen, omdat onkosten te hoog liggen.

De regering heeft de strijd tegen het bedrijf aangeboden, omdat ze het bedrijfsleven binnen het raam van de ordening MOET brengen. Ordening heeft geen zin, als het slechts een deel van het bedrijfsleven omvat. En de financiële nering kan een krachtig wapen zijn in om hals brengen van de vrije productie door deze van haar financiële hulpbronnen te beroven. Ze wordt daarmee als ware op het droge gezet. Dit geldt in sterkere mate, wanneer straks alle bank- en giro-rekeningen geblokkeerd worden of wanneer de regering bankoverschrijvingen gaat controleren.

is zeker, dat de komende opbouw de bouw der ordening zal zijn. En ook is zeker, dat grote delen der bezittende klasse het met lede ogen zullen aanzien. Het zal voor hen echter een hoopstrijd zijn, omdat de regering hier niet de eerste plaats zit als vertegenwoordiger van het Nederlandse kapitaal, maar de zaakwaarnemer van 't buitenlandse geld in de Nederlandse onderneming, dat in de vorm van credieten of leningen. De Nederlandse regering staat voort voor de betalingen van de invoer. Dus bepaalt de regering ook, wie de grondstoffen of andere ingevoerde goederen zal krijgen ter bewerking of ter exportatie. Daarom moet iedere regering, die in Nederland aan het bewind komt, de „ordening“ tot z'n uiterste consequenties doorvoeren. Dit deel van de buitenlandse politiek wordt door de eisen van de buitenlandse betalingspolitiek gesterkt.

We weten wel, dat deze organisatie van het bedrijfsleven zich onder de leuze van „socialisme“ voltrekt. Wat er uit tevoorschijn komt, is één groot tuchthuis, waarin de hele bevolking van de beschikkingen in enkele bureaus afhankelijk wordt. Prijzen en lonen worden vastgesteld door de bureaus „de statistiek“ en van de bureaus. Ze vallen buiten iedere controle van de werkende bevolking. Natuurlijk menen de regering niet verwijten, dat een einde wil maken aan de Janboel van de „vrije concurrentie“, van de ongecontroleerde maatschappelijke productie. Maar een door de staat gecontroleerde productie schiet zijn doel ver voorbij. Het is de organisatie van productie en distributie heeft niet tot doel, het voortbrengen van een goederenrijkdom voor de bevolking, maar het voortbrengen van winsten,

die tenslotte moeten worden afgedragen aan de buitenlandse en ten dele aan de Nederlandse beleggers. En het regelen van de consumptie wil niets anders zeggen, dan nauwkeurig uitrekenen, hoeveel calorien aan de arbeidsmachines-verstand moet worden toegevoerd, om ze net in leven te houden. We noemen het neofascisme.

Door deze gang naar het neofascisme wordt de werkende bevolking voor nieuwe, ongekende problemen gesteld. De regering wil haar systeem van centrale beheersing van het hele maatschappelijke leven loutren door de „democratie“, zodat de bevolking bij de regelingen kan meeprenen. Ze heeft daarvoor reeds organen gesticht en ze heeft andere nog in portefeuille. De vakverenigingen en bij de wet in te voeren bedrijfsgemeenschappen zullen deze organen zijn. We weten nu al, dat de werkende bevolking in de regeringsvakverenigingen geen vertrouwen stelt, ze ziet in hen geen democratische waarborg. En we kunnen de regering nu reeds verzekeren, dat het met haar bedrijfsgemeenschappen precies dezelfde kant op zal gaan. Dat ligt aan het doel, dat bij de huidige productie gesteld wordt: het veiligstellen van de winsten der buitenlandse kapitalen. De hele opbouw staat in dienst van de winstproductie. Dat is het richtsnoer. En dat kan door geen „democratie“ worden getemperd.

In dit systeem staan we als arbeidende bevolking voor de moeielijkste problemen. Niet alleen de eigenlijke arbeidersklasse, maar evengoed de „gelijgeschakelde“ middenstand, de beamten, de intellectuelen. In dit systeem van neofascisme heeft de strijd om de arbeidslonen aanzienlijk aan betekenis ingeboet, sinds de centrale prijzenburo's iedere loonstijging terstond ongedaan kunnen maken door hun prijzen

Grove winsten

(Vervolg van pag. 3)

natie, die aangewezen zijn voor de controle bij de aankomst en de aflevering der goederen. Dat brengt het zachte weekloon in van f 15 per dag, of f 90 per week.

Dan zijn er de grossiers, die de groenten in naam van de „Groco“ aan de kleinhandelaars uitdelen, waarvoor ze als vergoeding 6 cent per zak of kist krijgen. Het daartoe benodigde personeel en andere onkosten zijn voor rekening van de „Groco“.

Ten slotte komt dan de winstverdeling, waarin alle grossiers delen, ook al hebben ze niets gedaan. Het is als 't ware „dividend“ op hun inleg. De laatste maandelijke winst-uitkering bedroeg 100%. Wie f 100 had ingelegd, kreeg f 100 uitgekeerd, wie f 7500 had ingelegd, kreeg f 7500. Voorwaar geen kwade belegging van 100% per maand. Minister Schermerhorn heeft het zo goed gezegd: Gelijkmatische verdeling van de armoede.

zenpolitiek of door de samenstelling van het levensmiddelenpakket, dat toch niet boven 't vastgesteld aantal calorien voor de arbeidsmachines — van levende eiwitten — mag uitgaan. Nog er van afgezien, dat de loonstrijd die nu tegen de staat gericht wordt, ontzettend veel moeilijker wordt dan vroeger 't geval was. Daarom komen nu heel andere punten in 't middelpunt van de maatschappelijke strijd tegen 't neofascisme. Nu komt de strijd om de beheersing van de maatschappij zelf veel meer in het middelpunt. Wie zal de georganiseerde productie beheersen? De staat of de arbeidende bevolking zelf? Dit wordt steeds meer tot het centrale probleem. En daarom ligt hier het terrein van de eigenlijke geestelijke vernieuwing voor de hele arbeidende bevolking in al haar sociale lagen. Als een van de eerste eisen van de werkende bevolking zal een openbare maatschappelijke boekhouding voor alle bedrijven, zowel staatsbedrijven als particuliere, veel kunnen bijdragen tot maatschappelijke bewustwording. Belangrijker dan alle controlecommissies is het openlijk rekening en verantwoording afleggen van alle doen en laten der ondernemingen, zowel ten opzichte van de productie, als van het financiële beheer. De bedrijfsresultaten moeten openlijk publiek bediscussieerd kunnen worden en aan kritiek kunnen worden onderworpen. Bedrijfsbeheer is een maatschappelijke aangelegenheid en geen kwestie voor „ingewijden“. De controle op de bedrijven, die nu door de regering wordt uitgeoefend, is geen kwestie van enkele bureaus, die daarmee zijn belast, maar een zaak van ons allemaal. De opheffing van rhet bankgeheim is daarbij vanzelfsprekend. Pas bij een openbare boekhouding krijgt de instelling van „bedrijfsgemeenschappen“ zin, omdat dan pas de werkers in de bedrijven een overzicht kunnen krijgen van wat er eigenlijk gebeurt en voor wie en waarvoor ze werken.

DE ROSTEEG

steegje, de „rode steeg“. Rood waren de muren van het bloed der vermoorden in de dagen van de pest, van de „zwarte dood“. Zoo kreeg steegje zijn naam. Zo werd ook het kleine ogelijke steegje het symbool van een tragedie.

De „rode steeg“, de bloedige straat, millioenen zijn door haar heen getrokken, van stad tot stad, van land tot land, van de westmuur van de Zion door alle landen van de wereld, door continenten. Havenarbeiders in Saloniki, mantelmakers in Amsterdam, schoenmakers in de dorpen en stadjes van Litauen en Polen, gebogen bidders en trotse revolutionairen, bankbedienenden en proleten, kroegen en geleerden.

De pest is verdwenen uit Europa. De wetenschap heeft haar verdreven. Ze haalt haar offers nu nog in Azië. Maar de „zwarte dood“, de ene zieke maatschappij, telstert Europa's altijd. Haar lijken hopen zich op, op de velden, op de straten en in de kelders der stad in de concentratiekampen. 35 Millioenen, van 7 miljoen Europese Joden, havenarbeiders in Saloniki, diamantlijpers van Amsterdam, schoenmakers en kleermakers uit de dorpen, stadjes van Litauen en Polen, gebogen bidders en trotse revolutionairen, bankbedienenden

netten van leugens, valse ontwikkeling en onderdringspropaganda, kegt geen „Joden-vraagstuk“.

Het huilen van de kinderen in de gaskamers, het hijgen der uitgeputten en verhongerden, de kreten van de mishandelden en gekwelden, dat zijn de oergeluiden van het gepijnigd creatuur, van de mensen van het „Rode Steegje“. Het brullen van de moordenaars, van de folterknechten, van de sadisten, dat is de „symphonie van de zwarte dood“, de uitroeiing van de mensheid in dienst van de macht, van de machtswaan.

„Jodenvraagstuk“? Mensen zonder land en zonder paspoort? Mensen zonder recht? Waarom een vraagstuk der Joden? Misschien omdat zij zelf zich als „vraagstuk“ beschouwen? Omdat zij (welk een verachtende omstandigheid!) als zondebokken van een misdadigersysteem ook geloven, dat pervers onderscheid van het „bloed“ te moeten maken? Omdat zij ook geloven, geleerd hebben te geloven, dat de menselijke tragedie ophoudt, dat het einde van het „Rode Steegje“ bereikt is, als men zelf macht bezit over anderen, een „eigen“ land, een „eigen“ staat?

Hun leed is onze aangelegenheid, de aangelegenheid der arbeiders, der honderden miljoenen, die zonder macht, zonder „vaderland“, zonder paspoorten voor het beloofde land van de zorgeloosheid en de welstand, staan. Onze aangelegenheid is de strijd voor hun recht, voor hun vrijheid terug te keren uit de hel, voor hun leven.

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

ALS ALTIJD:

PRODUCTIE

Het kan ook niet anders; steeds weer moeten wij praten en schrijven over productie. Dat is zo'n verdraaid belangrijk ding, dat het misdadig zou zijn er over te zwijgen als er iets niet mee in orde is. En dat het met de productie niet zo goed gesteld is, kunnen we met onze blote voeten (klompen zijn er niet) aanvoelen.

Eerlijk gezegd, er zijn te veel misproducten. Het nationaal-socialisme was zoo'n misproduct met vele neven-misproducten. Het kapitalistische stelsel is een misproducerend-misproduct. Nu lezen en horen wij o.a. van productie van vlaggedoek en speldjes in Jeep-vorm. Dat soort productie is natuurlijk uiterst nuttig, nu wij zo geweldig dik in kleding en keukenartikelen zitten en wij geen raad weten met de overvloed van grondstoffen. De slagzin ontbreekt nog, maar vandaag of morgen vindt de een of ander wel zo iets als: „Elke arbeider z'n eigen Jeep (speldje)“! Ja, wij hebben een geleide economie en men doet alles om verspillen van materiaal en arbeidskracht te voorkomen, om de welstand, welvaart zelfs, te bevorderen.

Trouwens, ook vóór 1940 werden heel wat flodderdingetjes gemaakt. Vooral Japan was daar sterk in. Wie herinnert zich niet de stuiverbazars, waar je dingen kon kopen, die al stuk gingen als je er naar keek en zogenaamde luxe- en kunstvoorwerpen, waarnaar je niet langer dan een dag kon kijken, zonder je bewust te worden van de armzaligheid van het onding en... van je eigen armzaligheid, omdat je je weer had laten verleiden of door geldgebrek gedwongen was je enige surrogaat-luxe aan te schaffen.

Dat doet me denken aan de lagere school, waar zo smeugig werd verteld over onze dappere, maar zeer zeker ook sluwe voorvaders, die de zwartjes zo heerlijk beduvelen met het „ruilen“ van kralen en glinsterende prulletjes tegen werkelijk hoogwaardige producten.

Na een aanmoedigend en spottend lachje van den paedagoog vóór de klas, mochten wij gnuifgeluiden maken en vrolijk zijn over de „stomheid“ van die zwartjes.

Ook nu maakt men zich vrolijk en gnuift, maar nu om de stomme niet-zwartjes, die zich de glinsterdingetjes en prulletjes laten aansmeren, waarvan zij waarachtig nog de feitelijke makers zijn bovendien.

Kan het mooier, moet men dan niet lachen, vooral als een zoet winstje het resultaat is? Maar kan men zich voorstellen, dat de arbeiders weigeren, de rommel te maken en te kopen?

Tenslotte nog een misproduct en de weigering daarvan:

In een van de schone liederen, die nu weer op school worden geleerd, wil men de meisjes en knapen van zes tot veertien jaar laten zingen: „Liever dood dan slaaf“.

De Hollandse jeugd heeft echter gezondere opvattingen dan de producenten van het lied en heeft zelf de productie ter hand genomen. Overal langs de straten kan men deze kleine materiaalisten thans horen zingen: „Liever brood dan kaak“.

Ja, soms geeft ook de houding van de jeugd hoop voor de toekomst; misschien zullen zij, eenmaal groot geworden, ook zelf de productie ter hand nemen als zij het niet eens zijn met kapitalistische misproducten.

baas zijn. De Vader heeft bekend gemaakt, omroeper, dat als de kruimeleers weer weigert brood in de trommel der broodheren te doen, hij dat zal beschouwen als tegen hemzelf gericht. En daar in de kringen der broodheren de kruimeleers doorgaan voor zeer domme familieleden hebben de Vader en de broodheren samen bekend gemaakt, dat zij bereid zijn de Bond van Kruimeleers te erkennen, door het bestuur van die Bond een plaatsje te geven aan één van de Vader en de broodheren, maar dan met dat bestuur beloven, volgens de regels van het spel, de besluiten aan die tafel mee uit te voeren en als de kruimeleers met die besluiten niet genoegen nemen, hen in de rug aan te vallen. Zo werd het weliswaar niet gezegd, maar kwam het toch op neer. Men zegt, dat de kruimeleers op dat gebied al veel leergeld betaald hebben en zeer argwanend tegenover deze vreedzaamheid staan.

Dat was de geschiedenis van de broodtrommel.

LUXE EN HONGER

Er wordt te veel gekankerd in de wereld. Iets een zegt het.

Daar heb je de conferentie der „grote drie“. Eerst kankeren de journalisten, omdat ze alle te weten komen wat de heren eten, welke men belen er gezonden worden naar Potsdam om wat gezelliger te maken en hoeveel witte was er aangekomen zijn om de tafeltje-dek-je-spijse te serveren.

Dat gekanker is overgenomen door de Engelsen en Amerikaanse pers, die het reeds hebben over „een grote klucht“ en een „afschrikwekkend voorbeeld van dictatorial gedrag.“

Zelfs een Amerikaanse senator, anders toch heel liefde en fatsoenlijke lieden, uit zich in de congres in „bittere bewoordingen“, dat het ons „hij kankert“, „dat de correspondenten geregeld een lepeltje compote krijgen toegediend. En nu niet om die lepeltjes compote, maar om dat eten in 't algemeen en nog enige luxe, die grote heren op het congres zich veroorloven, waarvan van de B.B.C.-omroeper zei, dat die „tastisch afsteekt bij de armoede en honger,“ men rondom heel Berlijn kan zien“, wordt weer gekankerd. En wel door de Engelse vrouwen, die de pers met brieven bekogelt.

Die vrouwen begrijpen niet, dat zulke delicten, als het beslissen over het lot van honderden miljoenen mensenlevens, een weelderig milieu en een speciaal menu vereisen. En dat haar matten kapot, haar lakens vodor, haar pyama één verstellap, en haar man 's avonds tien uur op het land werkt, moet haar nog geen reden zijn om te twijfelen aan de nieuwe wereld, die op de conferentie opgebouwd wordt. Zoals die vrouwen doen.

Opgebouwd in de geest natuurlijk, dat bouwde zelf, daar kan haar man aan meewerken.

Een vrouw klaagt, dat haar man brood en marmelade meekrijgt, om zijn honger te stillen bij zijn zware landarbeiderstaak.

Zij vergeet hierbij, dat haar na dit leven geen zilveren „Skymaster“ — „heer der lucht“ — een vliegtuig dus — zoals dat van Truman is. Dat voor haar en haar medearbeiders wel twee rijdende tien-tonen koelcellen rondrijden met:

„sappige runderlapjes, Franse vijgen, aardbeien, meloenen, zachte sla, rijnwijn, bourgondische likeuren, whisky, Jamaica rum, sigaren, sigaretten.“

enz., dat de „zesduizend stel linnen lakens en wagenladingen meubels“ zelfs in haar droom niet voorkomen, maar haar radio laat haar alles toch meegenieten.

Zij herinnert zich niet, zoals wij, de gesprekken over heerlijk en veel eten, die wij van de vrouwen hielden. En was het geen goet?

Bovendien moet zij in het oog houden, dat de „kamerad“ Stalin is, en dat, dank zij de Russen, de geallieerde vlaggen nu weer recht op de wapperen, wan zij lieten er grote ventilatoren plaatsen.

Nee, zij behoeft niet zo te kankeren. Bovendien bemerkt ze later nog wel, wat over haar en haar man en kinderen besloten is.

USSEN:

REGGE EN DINKEL

langzamerhand de verbindingen weer worden hersteld, meldt het Oosten zich weer. Niet dat we hier in de afgelopen jaren geslapen hebben, of schijndood zouden zijn geweest. Neen, verre van dat. Het Oosten heeft zijn aandeel in de tijd geleverd, echter ten koste van verhillende van de besten van ons, die als achterloper van het Nazi-sadisme vielen. We willen nu het voornaamste nieuws geven omtrent „het land tussen Regge en Dinkel“ en hopen dat in het vervolg geld te kunnen doen. Direct na de beëindiging hadden we hier een beeld als eral elders: jacht op „moffenmeiden“, oppen kaal knippen, collaborateurs (tussen twee haakjes een woord, om je Twentse tong op te breken) enz. Dan dezelfde nationalistische zwijmel, waarbij de nationalistische pers zelfs van mening was, dat alleen de honden, de katten en de pas geboren kinderen in Duitsland onschuldig zijn aan de Duitse wandaden.

De arbeiders is hier een groeiende angst naar eenheid en strijd. Men voelt, dat er iets veranderd is, dat er nog veel veranderen MOET. Maar over het HOE heeft ieder een andere mening. Zo is het heel moeilijk, om iedereen duidelijk te maken, dat de noodzakelijkheid van bedrijfsorganisaties van het personeel als eenheid, de radegedachte voor de komende strijd, nog niet hetzelfde is, als de drie samenwerkende organisaties of de eenheidsvakbeweging.

Maar ondanks deze verwarring is er wel eenheidsacties in de vorm van een reeks stakingen. Wij memoreren o.a. staking bij Ennink, de staking in de vennen, de staking bij Menko-Roombeek, bij de conctiefabriek „Twente“, in de fabriek Posterveld. Verder nog stakingen bij Ordaan in Haaksbergen, en bij de Heidebaatschappij te Goor, in de bouwvakken Enschedé, terwijl in de metaalindustrie Hengelo een staking dreigt.

De staking in de bouwvakken, die nu in de gang is, betreft het 150 man, verspreid over verschillende firma's. Hun loon Enschedé bedraagt 74 cent per uur, terwijl in Hengelo 80 cent wordt betaald. De eis is nu, dat het loon in Enschedé op het Hengelose peil wordt gebracht. De werkgevers hebben dit geweigerd en de lijksbemiddelaar, Mr. v. d. Dussen (burgemeester van Hengelo), heeft eveneens negatief beslist en medegedeeld, dat het tegendeel in de bedoeling ligt, de lonen in Hengelo op het peil van Enschedé terug te brengen.

aan alle kanten wordt tegen de stakers aangevoerd. Er wordt gezegd, dat het nu een tijd tot staken is, maar tot werken opbouw. Opbouw tot elke prijs is nu nodig en het is misdadig tegenover de bevolking nu tot staking over te gaan. Wij erkennen echter, dat in de huidige omstandigheden opbouw tot elke prijs geboden zou zijn. Want het kan ons niet onverschillig zijn, HOE dat gebeurt.

Misdadig noemen wij het, als we heerlijke perziken zien uitgestald „voor iedereen“ tegen de prijs van f 1.75 tot f 2.50 per stuk.

Misdadig noemen we het, wanneer „tomaaten voor iedereen“ verkocht worden voor f 6 tot f 7 per pond.

Misdadig noemen wij het, als we voor een enkel pond zwarte bessen, f 3.50 moeten betalen.

Misdadig noemen we het, als de kosten van levensonderhoud met 100% gestegen zijn en men den arbeider daarvan het grootste deel laat dragen.

Voorts memoreren we nog het Militair Gezag. De Militaire Commissaris heeft in de pers verklaard, dat allen, die staken voor een werkweek korter dan 48 uur, niet in conflict zijn met hun werkgevers, doch met regering en volk.

We zijn het daar niet mee eens. Zolang er nog duizenden werkloos rondlopen, of door wachtgeld uit de productie geschakeld zijn, is het onzin een klein deel der arbeiders te dwingen, zo lang te werken. Bovendien stelt de huidige voedselvoorziening hier nauwe grenzen. We weten uit eigen ervaring, dat de meeste arbeiders naar hun werk komen met enkele sneedjes brood voor de eerste schaft en velen hebben dat niet eens. Dan wordt verlangend uitgezien naar het eten uit de Centrale keuken, dat in de laatste tijd inderdaad wat beter is geworden. Maar het is veel te weinig. De uitspraak van het M.G. inzake de arbeidstijd draagt er daarom niet erg toe bij, het M.G. onder alle lagen van de werkende bevolking „populair“ te maken.

WAT ONS OPVIEL

Gesprek van den dag....

„En hoe gaat 't met van Rooiem?“

„O, die heeft zich uit de politiek teruggetrokken, die is lid geworden van de S.D.A.P.“ (Historisch)

De mening van zoete lieve Gerritje.

Op de vergadering van de S.D.A.P. op 16 Juli j.l. in het Concertgebouw te Amsterdam werd door den heer van Looi als volgt gesproken (Het Vrije Volk, 17 Juli): „De heer v. Looi maande de werkers, niet profiterend van de tijdsomstandigheden tot verbetering af te dwingen, die niet tot stand zou komen ten koste van het kapitalisme, maar ten koste van de mede-arbeiders.“

Als wij dat onzen broedheren nou maar konden wijsmaken, wat zouden ze scheutig worden. Maar ach, die geloven het niet.

Het volk, het volk, wat is het volk?

„De voorlopige Poolse regernig, tot stand gekomen op grondslag van de nationale eenheid, omvat alle democratische krachten van het Poolse volk.... Het Poolse volk werkt zowel in de steden als op het platteland met geestdrift en zelfopoffering aan het herstel van het land. Het leeft in vriendschap met de Sovjet-Unie, met wie het een pact van wederzijdse bijstand heeft gesloten.“ („De Waarheid“, 19 Juli).

Dat is daar dus dik in orde, dachten we. Maar toen keken we nog eens in het stapeltje van „Het Vrije Volk“ en dat vertelde op 14 Juli: „In Polen woeden op het oogenblik hevige Joden-vervolgelingen en de Russische autoriteiten, die er aan wanhopig de bevolking in bedwang te houden, hebben de Joden gelast, in de grote steden bijeen te komen, waar zij gemakkelijker beschermd kunnen worden.“

Wat is nu de „officiële“ waarheid en wat de werkelijke?

Werkloosheid in de Ver. Staten.

Van half Maart tot Juni zijn 600.000 man alleen al uit de munitiefabrieken ontslagen. Men verwacht, dat dit voor de munitiefabrieken, met December 1.300.000 man zal zijn.

Zonen van 't zelfde huis

„Stel je voor“, zei de personalistische socialist, „dat wij, Nederlanders, één grote familie zijn...“ Ik betuigde dat ik niet familieziek was, maar dat schrikte hem niet af. We waren allen van één familie en we hadden samen heel wat narigheid achter de rug en er moest heel wat werk verzet worden, door ieder naar zijn vermogen, om het familievuur brandende te houden. Natuurlijk wou elk van de familieleden zijn speciale belangen naar voren schuiven en daarom was het nodig, dat een wijze en rechtvaardige Vader besliste, wat een ieder te doen had en wat elk toekwam.

Die wijze Vader was de Staat, dat snapte ik al gauw en toen hij me een compliment maakte over mijn vlug begrip, heb ik hem de geschiedenis van de broodtrommel verteld:

In de familie N. — 't is ver weg, precies een aardontrek van ons af — waren enige leden die op zeer on-familiaire wijze de broodtrommel voor zichzelf in beslag hadden genomen en voor alle anderen slechts de kruimeels overlieten. Na een geweldige burenruzie, waarbij van weerszijden de broodtrommel beurtelings als wapen en als buit dienst deed, was er niet alleen een tekort aan brood, maar zelfs aan kruimeels.

De Vader hield een rede tot de verzamelde familie en wakte speciaal de kruimeleers op, hard te werken aan de vulling van de broodtrommel. (Applaus van de familieleden die op de trommel zaten en daar broodheren genoemd werden). Hij, de Vader, zou zorgen voor een rechtvaardige kruimeelverdeling, maar hij bedreigde de kruimeleers met klappen en inhouding van hun kruimeelrantsoen, als zij, zoals al enige keren was voorgevallen, meer kruimeels van de broodheren probeerden los te krijgen door samen te weigeren brood in de trommel te doen. En de wijze, rechtvaardige Vader kondigde een grote verbetering aan: Hijzelf zou in 't vervolg een veel grotere portie uit de trommel krijgen dan vroeger.

Hierover ontstond in de familie grote murmurering. Er waren veel kruimeleers die er op wezen, dat het brood, dat elke dag in de trommel der broodheren verdween, door de kruimeleers werd gezaaid, geoogst, vervoerd, gemalen en ge-

bakken. Andere kruimeleers beweerden, dat die brood-verdwijning veroorzaakt werd, doordat de broodheren baas waren over de velden en het zaad, over de ploegen en de wagens, over de molens en de broodfabrieken. En dat ze daardoor baas waren over het brood en over de kruimeels en over de kruimeleers zelf. Ze zeiden, dat de kruimeleers zich moesten verenigen, niet alleen om meer kruimeels te krijgen (want dat zou op den duur niet helpen, omdat de Vader er vaak papiersnippen doormengde) maar om samen de zaak van dat baas zijn eens aan te pakken.

De Vader, die in deze tijd „bij voorkeur“ een rode muts droeg, was over zulke taal heel slecht te spreken. En hij kreeg steun van enige kruimeleers die er met schrijven af en toe een sneetje brood bij verdienden, zodat ze beter af waren dan de anderen. Ze prezen den Vader om zijn goede bedoelingen (sommigen in VLAM-mende taal) en vonden het een goede oplossing als op enige velden en fabrieken de kruimeleers alvast een pet kregen met het opschrift: „Voor Vader“, inplaats van „Voor den Broodheer“.

Sommige kruimeleers waren in hun oneerbiedigheid nog verder gegaan dan de anderen en stelden een onderzoek in naar het Vader-schap. Er bleek hun, (en zij vertelden het aan een ieder die 't maar wou horen) dat de Vader helemaal geen Vader was, maar een grote broodheer, die door de gezamenlijke broodheren daar neergezet was voor gezamenlijke rekening; en dat hij daarom zo tegen de kruimeleers was, die zich op de velden en wagens en in de fabrieken verenigden.

Volgens de laatste berichten (maar het is ver weg, een hele aardontrek van ons af), is het in die familie lang niet rustig. De broodheren dringen er bij den Vader op aan, dat hij meer zijn Gezag moet laten gelden, „die kruimeleers moeten het Gezag voelen“, zeggen ze. Aan de andere kant steken de kruimeleers steeds meer de koppen bij elkaar, ze zijn ontevreden over de kruimeels die ze krijgen en werpen blikken naar de broodtrommel, die weinig goeds voorspellen voor de broodheren. Ze zijn bezig een grote Bond van Kruimeleers te maken, waarin ze zelf

MET VOLLE KRACHT.....

ACHTERUIT!

Het tweede nummer van „De Vakbeweging“, het orgaan van het door de besturen herstellende N.V.V., is een humoristisch blad geworden. In een artikel „Met volle kracht vooruit!“ lezen wij:

„Met deze richtlijnen — het gaat om de 25% loonsverhoging die de regering acceptabel acht — kan nu dus bij het voeren van loonacties rekening worden gehouden. Loonacties? Ja. Want er staat nergens, dat de lonen moeten worden verhoogd. Er staat slechts dat zij mogen worden verhoogd, of dat gebeurt, en of het op een juiste en verantwoorde wijze geschiedt, hangt af van het optreden der arbeiders zelf. Leggen zij hun belangen in handen der vakbeweging, door er in massa lid van te worden, dan kan alles in georganiseerde banen geleid worden en dan komen de verbeteringen zonder wrijvingen en botsingen en op regelmatige wijze tot stand. Doen de arbeiders niets of storten zij zich in allerlei avontuurlijke en ongeregelde acties met comité's, eenheidsvakbonden en al het gedoe, dat wij van voor de oorlog nog zo goed kennen,

dan komt er van geregelde verhoudingen op sociaal gebied voorlopig niets.“

Leuke lui! „Het optreden der arbeiders zelf“ komt er op neer, dat zij hun belangen.... in handen leggen van de vakbeweging. Treedt zelf op! Dan gaat het goed! Werpt uw contributie in de gleuf rechts in de bovenhoek van de automaat, dan komen zonder wrijvingen of botsingen de gewenste verbeteringen op regelmatige wijze tot stand. Snel, goedkoop en geruisloos.

Wendt U af van hen die U tot niets doen of, wat hetzelfde is, tot acties willen verleiden. Daarmee zult ge niets bereiken. Arbeiders, denkt om Uw belangen. De automaat staat weer gereed. Zij zal nog voortreffelijker werken als vóór Mei 1940. In vier artikelen wordt gewezen op het feit, dat het apparaat in de bezettingstijd op de gebruikelijke wijze in overleg met werkgevers en instanties, doch zonder „medezeggenschap“ van de arbeiders, is opgebouwd.

Werpt Uw gelden in de gleuf, arbeiders! We gaan dan met volle kracht.... achteruit!

Geef U op als Abonné!

De mensen doen niet wat ze willen, maar wat ze moeten

In deze tijd komt duidelijk aan de dag, hoe de grote meerderheid van de mensen een richting uitgestuurd wordt, die ze zelf heel bedenkelijk achten. We bedoelen hier de gang naar de inperking der individuele vrijheden, de alzijdige reglementering van het leven, de overal binnendringende staatsinmenging. Dat geldt niet alleen voor het gebied van het bedrijfsleven, maar het werkt in de hele maatschappelijke organisatie. De pers, de radio, de bioscoop, het sportleven, de jeugdzorg, kortom in alle levensuitingen. Tekenend is bijv. een bericht in „De Nieuwe Dag” van 17 Juli, waarin er op gewezen wordt, dat de bioscoop-directies niet verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor wat ze vertonen. „Zij krijgen n.l. de films toegewezen en moeten kiezen of delen. Men vertoont de aangewezen film, of men vertoont niets”.

Voor in de Christelijke wereld maakt men zich over deze gang van zaken ongerust. Zo hield de Paus een toespraak tot een Amerikaanse delegatie, waaraan we het volgende ontleenen:

„Millioenen mensen zien hoopvol uit naar de toekomst, maar toch zijn zij niet zonder vrees en wantrouwen. Zij vragen zich af: Heeft de mens hem door God geschonken rechten, die de staat moet beschermen en die de staat niet mag schenden? Of heeft de staat een onbepaalde macht en kan hij de individuele mens slechts die rechten en privileges toekennen, die het hem goedgevallen te geven? Dit laatste is een dwaling en wie ziet niet de noodlottige consequenties daarvan in? Zij leidt onherroepelijk tot een despotisch regiem van een of van weinigen, die zonder mededogen en gewetenloos de heerschappij aan zich trekken en de natuurlijke kanalen van het nationale leven der volkeren verstopen. Daar zal de ware vrijheid gekneveld worden en sterven”. „De Nieuwe Dag”, 11 Juli.

Dit was een stem uit de Katholieke wereld. Maar dezelfde geluiden komen ook van Christelijk-Historische zijde. „Trouw” van 14 Juli brengt dit tot uitdrukking. De redactie bespreekt daar de tegenwoordige socialistische stroming, zoals die in de S.D.A.P., de Ned. Volksbeweging en in Rusland tot uiting komen. De redactie tekent protest aan tegen de opvatting, dat nationalisatie zonder meer met socialisatie gelijkgesteld wordt. „De onderscheiding van staat en maatschappij wordt hoe langer hoe meer vervlakt, uiteindelijk verdwijnt zij”.

„Het gevaar, dat hier aan de dag treedt, kan niet licht worden onderschat. Het betekent de oplossing van het altijd door aanwezige gezags-vrijheden vraagstuk eenzijdig ten gunste van het gezag. De vrijheid, economisch, cultureel, geestelijk, gaat in deze opvatting principieel te loor. Want tegenover het gezagsinstituut, de gemeenschap, die datgene, wat wij staat en maatschappij noemen, omvat, bestaat geen vrijheidsfeer meer. Gij hebt geen vrijheid, maar gij krijgt het. Het wordt u gelaten. En er is geen staatsrechtelijk verweer, als het u afgenomen wordt, wanneer dat uit staatkundig of maatschappelijk, wanneer dat uit gemeenschaps-oogpunt gewenst voorkomt. ... Dit betekent het einde van de vrijheid, geestelijk, cultureel, economisch, als recht”.

Zo ziet men, dat ook in deze kringen met angst en beven de gang naar de totalitaire staat, die alles „gelijkschakelt” en het hele maatschappelijke leven van bedrijf en cultuur aan zich onderwerpt, gadeslaat. Men „wil” deze gang niet. En toch doet zich het niet te miskennen verschijnsel voor, dat juist „Trouw” een van de krachtigste helpers van deze totalitaire staat is. Haar hele praktische politiek is er juist op gericht, het staatsgezag van de weinigen, tea top te voeren. Daar hebben we bijv. haar standpunt ten opzichte van het stakingsrecht van Overheidspersoneel, zoals dat in haar blad van 11 Juni is vastgelegd. „Een ambtenaar staakt niet, omdat

hij het oneens is met wat zijn superieuren doen. Dat moet muurvast staan. ... Wanneer Overheidsorganen gaan staken, is de ontbinding der Overheid aan de gang. Dan staan wij in de anarchie. Dat kan en dat mag niet. Dat moet ieder begripen, die in dienst van de Overheid staat”. En in haar nummer van 23 Juni schrijft ze:

„Het A.B.C. van een goede politieke leiding is, dat men aan het volk duidelijk maakt, dat er een regering, dat er een overheid is, die regeren moet, die als zodanig zonder meer gezag heeft, en dat de onderdanen gehoorzamen moeten. ... Een goede sociale politiek... is alleen denkbaar in een maatschappij, waarin de mensen tegen hun eigen aard en eigen begeerten in hebben geleerd gezag te aanvaarden en gehoorzaamheid te betrachten, niet omdat ze het er mee eens zijn, maar omdat het gezag is. Daar is nu geen vroom woord bij, maar dat is Christelijke politiek”.

Dit thema van Christelijke politiek wordt dan verder als volgt uitgewerkt:

„Staken is onlogisch. ... Staken is misdadig. ... En daarom moet het uit zijn. Als het snel kan, goedschiks. ... Van onderhandelen mag geen sprake zijn. ... Eerst werken en dan praten. Dat zij en blijve ons onomstotelijk richtsnoer. En anders kwaadschiks. De regering moet er niet voor terugschrikken, zo nodig maatregelen te nemen tegen de radraaiers. Ons volk is er mee gediend, dat het de teugels voelt.” „Trouw”, 6 Juli.

Velen zijn dikwijls geneigd de tegenstelling tussen het verlangen naar een vrije culturele ontwikkeling en het praktisch meewerken aan de macht van het ten top gevoerde staatsgezag als huichelarij op te vatten. We houden dat voor onjuist. Het is niet anders, dan dat twee zielen in één lichaam huizen. Het is de uitdrukking van twee verlangens, die echter onmogelijk beide verwezenlijkt kunnen worden. Men „wil” twee dingen, die onverzoenlijk tegengesteld staan. Maar beide „willen” zijn opecht gemeend. Alleen, wat het zwaarste is, moet ook het zwaarste wegen en dat bepaalt dan de praktische daad, zodat er iets te voorschijn komt, wat men helemaal niet „wil”.

Voor de Christelijken en Katholieken is deze tegenstelling zeker pijnlijk. (Ook „De Nieuwe Dag” (R.K.) meent: „En de ondernemers en de arbeiders moeten het bestuur voelen”). Nu de staat de hand op het hele economisch leven gaat leggen, verwachten ze daarvan zeer terecht een verdere vervlakking van het religieuze besef, een verdere terugdringing van het individuele geestelijke leven. De collectiviteit van het gezin, dat duizenden jaren het middelpunt van de religieuze vorming is geweest, verliest voortdurend meer aan betekenis, doordat andere maatschappelijke collectiviteiten gevormd worden, die van meer direct praktisch levensbelang zijn. De anti-gods-dienstige onverschilligheid, die in het midden van de vorige eeuw voor het eerst in de geschiedenis der mensheid tot massa-verschijnsel werd, zet zich door. Deze zet zich door, al zal de staat de kerken blijven steunen. Dat komt, doordat het middelpunt van het denken in de geconcentreerde staat niet meer in de individuele zaligheid kan liggen. De godsdienst kan zich daarom niet meer als belevenis handhaven, maar hoogstens als rituele traditie, die geen innerlijke kracht meer heeft.

En toch werken zowel Christelijken en Katholieken dagelijks zelf mee aan de afbraak van hun levensidealen. Dat komt, doordat andere belangen zwaarder wegen. Zij menen, dat de kapitalistische maatschappij een natuurlijke maatschappelijke ordening is, dat een samenleving zonder winstvorming niet kan bestaan. En daarom moeten ze op de bres staan, overal waar deze winstvorming in gevaar komt. En hieruit

spruit ook de meedogenloze hardheid tegen stakers voort. Dan moet er gehoorzaamd worden, „omdat het gezag is”. Iedere reden overlegging is daarbij uit den boze. Gezag is eerste en ook het laatste woord.

Maar ook de arbeidende bevolking doet niet wat ze „wil”, maar wat ze moet. De menselijke is van nature conservatief. Aan de ene kant hier onze kracht, omdat we zodoende op onze ervaringen kunnen terugrijden en niet kens opnieuw eenzelfde vraagstuk van de grond uit hoeven op te lossen. Aan de andere kant het onze rem, omdat het aflopen van de reeds gevormde gedachtengangen voor ons gemakkelijkste is. Onze „wil” beweegt zich voorkeur in het oude. Maar de arbeidende volking komt met dit oude niet meer uit, wordt daarmee voortdurend in de eigen belangen bedreigd. Ze moet daarom telkens oude opvattingen en de oude „wil” doorbreken. Vandaar, dat we in bewegingen van de arbeid tegenwoordig veel oud en nieuw dooreen mengd vinden. Het willen wordt hier door moeten bepaald.

In het nieuwe willen dóór het nieuwe moet de werkende bevolking de tegenstelling tussen vrijheid en de tegenwoordige „ordering” doordat ze in haar strijd niet de z.g. orde opheft, maar doordat zelf door nieuwe organen van arbeidersdemocratie het beheer over de ningsorganen aan zich trekt. Ordening, samenvatting, organisatie van het maatschappelijk leven, is vanzelfsprekend. Maar een orde die niet door de werkende massa's zelf wordt mist zijn doel, omdat het niet de vrije voor de massa's, maar hun verslaving aan staatsapparaat brengt. Dat is eenvoudig gezegd.

Die voor de democratie streven

Het Engelse liberale blad de „Manchester Guardian” schrijft over de Spaanse krijgsgevangenen die in Engeland in de kampen zitten. In één dezer kampen, in Kirkham, is een hongersstaking uitgebroken; in een ander kamp spraken de gevangenen uit de zevende verdieping en verloren zich zo van de jarenlange gevangenschap, waarin hij verkeerde. Neen, het zijn geen Franco-fascisten, het zijn mensen, die in de Spaanse burgeroorlog tegen Franco vochten en toen deze zich aan het bevoordelen had, naar Frankrijk gevlucht zijn. Men begrijpt hun lot, toen de Nazi's Frankrijk bezetten, en hun opluchting, toen Frankrijk vrij werd. Zij werden door de Amerikanen gevonden en de kampen waarin zij verbleven vastgehouden. Zelfs zij, die bij de Franse ondergrondse beweging aangesloten waren (bij de z.g. Maquis) werden naar de kampen teruggezonden, omdat ze vreemdelingen waren.

Een deel werd aan de Engelsen „overhandeld”, zoals het bericht luidt, en nu zitten zij samen met Duitse krijgsgevangenen in Engeland opgesloten.

Wij behoeven niet verwonderd te zijn. Toen vochten tegen Franco, waste Engeland zijn handen in onschuld, evenals toen Hitler aan het begin kwam; toen wel niet aan het einde van de burgeroorlog, maar aan het begin van de moordpartij. Zij zijn vreemdelingen en over Spanje's lot is niet beslist. Dus kunnen zij zelfmoord plegen of niet, het fascisme vechten of niet, zij zijn gevangenen van de Christelijke, democratische regering.

Ruzie in de top

Het Gewestelijk Arbeidsbureau heeft ruzie met het M.G. naar aanleiding van werkmoedigheid bij Fokker. Bij Fokker werken 5000 man en heeft de directie aangevraagd er 3000 te laten ontslaan. Het M.G. verleende daartoe toestemming, het Gew. Arb. Bureau niet. De ontslag die er werkelijk belang bij hebben wat er nu wordt, de arbeiders, hebben niets te zeggen. Die moeten maar afwachten wat over hen beslist wordt.

Augustus 1945

Prijs 15 cent

3e Jaargang - No. 31

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur: **TJEERD WOODSTRA**
Adm.: Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam
Proletariërs aller landen, verenigt U!
Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgiro 303817 ten name van
Mevrouw J. C. J. Mentat Raaps beiden te Amsterdam

De slag om Groot-Brittannië

De tweede slag om Groot-Brittannië, de verkiezingsstrijd om de zetels in het Lamberhuis, is geëindigd. Wij herinneren ons de zomermaanden van 1940 en het najaar van de winter van 1940-1941, toen dag in dag uit en nacht in nacht uit, de Duitse bombardementsvliegtuigen over 't groene Eiland vlogen en dood en verderf uitstrooiden. Het was de eerste slag om Engeland, het was het hoogtepunt van de Blitzkrieg, die Hitler tegen de landen van Europa voerde. Evenals Warschau en Rotterdam werden de dichtbewoonde industriesteden van Engeland tot objecten van de totale oorlog.

Alleen in Londen werden er tienduizenden gedood, speciaal in de Oostelijke wijken, waarin miljoenen Londense arbeiders dicht op elkaar wonen. En na Londen streken alle andere industrie- en havensteden hun beurt. Deze veldtocht van vernietiging en moord bereikte zijn climax in het bombardement op de stad Coventry. De naam van deze stad werd opgenomen in de taal van de Duitse fascisten. „Coventrenen” noemde men in Duitsland het meedogenloze bombarderen van open steden.

Zij hebben allen „gecoventreerd” en er wordt nog steeds „gecoventreerd”. Duitsland is een puinhoop, de steden en dorpen van de aan Duitsland grenzende oorlogsgebieden zijn ruïnes, het grootste gedeelte van het Westelijke Rusland is verschoorde aarde. En het gaat nog steeds door. Miljoenen-steden in het Verre Oosten worden met de aardbodem gelijkgemaakt. De oorlog, de laatste waanzinnige konsekwentie van een waanzinnige orde van menselijke verhouding, gaat door.

In die dagen, de somberste misschien van de Britse geschiedenis, trad Winston Churchill aan het hoofd der Britse regering. Winston Churchill was een van de meest bediscussieerde figuren van het Engelse politieke leven. In zijn ambt volgde hij zijn partijgenoot Neville Chamberlain die er werkelijk belang bij hebben wat er nu wordt, de arbeiders, hebben niets te zeggen. Die moeten maar afwachten wat over hen beslist wordt.

De tweede slag om Groot-Brittannië, de verkiezingsstrijd om de zetels in het Lamberhuis, is geëindigd. Wij herinneren ons de zomermaanden van 1940 en het najaar van de winter van 1940-1941, toen dag in dag uit en nacht in nacht uit, de Duitse bombardementsvliegtuigen over 't groene Eiland vlogen en dood en verderf uitstrooiden. Het was de eerste slag om Engeland, het was het hoogtepunt van de Blitzkrieg, die Hitler tegen de landen van Europa voerde. Evenals Warschau en Rotterdam werden de dichtbewoonde industriesteden van Engeland tot objecten van de totale oorlog.

Alleen in Londen werden er tienduizenden gedood, speciaal in de Oostelijke wijken, waarin miljoenen Londense arbeiders dicht op elkaar wonen. En na Londen streken alle andere industrie- en havensteden hun beurt. Deze veldtocht van vernietiging en moord bereikte zijn climax in het bombardement op de stad Coventry. De naam van deze stad werd opgenomen in de taal van de Duitse fascisten. „Coventrenen” noemde men in Duitsland het meedogenloze bombarderen van open steden.

Zij hebben allen „gecoventreerd” en er wordt nog steeds „gecoventreerd”. Duitsland is een puinhoop, de steden en dorpen van de aan Duitsland grenzende oorlogsgebieden zijn ruïnes, het grootste gedeelte van het Westelijke Rusland is verschoorde aarde. En het gaat nog steeds door. Miljoenen-steden in het Verre Oosten worden met de aardbodem gelijkgemaakt. De oorlog, de laatste waanzinnige konsekwentie van een waanzinnige orde van menselijke verhouding, gaat door.

zondere eigenschappen van die witte muizen kennen en begreep, dat Baldwin opvallend slecht georiënteerd was geweest. Onder ons: Baldwin was helemaal niet zo slecht georiënteerd, hij had alleen niet verwacht, dat de witte muizen in Westelijke richting zouden vliegen.

Churchill, in wien het Britse imperialisme is belichaamd, was in principe geen tegenstander van de door zijn voorgangers gevolgde politiek. Hij geloofde echter, dat Groot-Brittannië zich alleen dan kon permitteren, de tijgers te vertroetelen en te voeren, indien dezelfde „voedzame spijzen” in dezelfde hoeveelheid ook Engeland ter beschikking stonden, d.w.z. indien Engeland over tenminste evenveel wapens beschikte als het Hitlerfascisme. Uit het oogpunt van het Britse imperialisme had Churchill volkomen gelijk, en het was best te begrijpen, dat de heersende klasse in Engeland deze grootste persoonlijkheid van het Britse imperialisme de leiding in de slag om Groot-Brittannië toevertrouwde.

Churchill heeft deze slag gewonnen. Hij heeft haar in de eerste plaats gewonnen, doordat de gehele sociale structuur van het land in weinige jaren aangepast werd, niet alleen aan de eisen van de moderne oorlogsvoering, maar ook aan de beheersing der productie-middelen en werkkrachten door het centrale gezag, belichaamd in de zogenaamde nationale regering, die de grote kapitaalsbelangen en de grote Labour-organisaties vertegenwoordigde.

Op de Britse eilanden werd een sociale organisatie opgebouwd naar het voorbeeld van het fascistische imperialisme. Groot-Brittannië deed, in de nieuwe organisatie van het maatschappelijk leven, de stap van het „vrije spel der kapitalistische krachten”, naar een door de staat geleide economie-volgens-plan, naar het staatskapitalisme, naar het nationale „socialisme”. Deze verandering kwam ook in Groot-Brittannië niet plotseling. In de jaren vóór, tijdens en na de grote crisis, hadden de met verlies werkende grote ondernemingen van de industrie en het verkeer, en vooral van de scheepvaart en de scheepsbouw, steeds meer de hulp van de staat ingeroepen en ook verkregen. Op deze manier bereikten zij de tot nu toe